

[26]

SARDAR PATEL UNIVERSITY
B.A.(Semester-5) Examination

Wednesday 30th December, 2020

Session: Morning Time :10:00 a.m to 12:00 p.m

GUJARATI

UA05~~GUJ~~24 : અપઠિત (અનસીન)

કુલ ગુણ - 70

પ્રશ્ન - ૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો

(40 ગુણ)

પ્ર.૧. વિચારવિસ્તાર કરો ૧) સિદ્ધ તેને જઇ વરે, જે પરસેવે જ્ઞાય.

૨) મને મળી નિષ્ફળતા અનેક,

તેથી થયો સફળ કેંક હું જિંદગીમાં

પ્ર.૨. વિચારવિસ્તાર કરો ૧) જે પોષતું તે મારતું તે કમ દિસે છે કુદરતી

૨) ક્ષમામાં જે શક્તિ છે તે દંડમાં નથી.

પ્ર.૩. નીચે આપેલા પરિચેદનો સંક્ષેપ કરો

માણસના મનની અંદર હંમેશા બે બારીઓ રહેલી છે. એકમાંથી પોતે કેવો છે તે જોઇ શકે અને બીજુમાંથી પોતે કેવો હોવો જોઇએ તેનો તેને ખ્યાલ આવી શકે છે. શરીર, મગજ, અને મન એ બધાં જોખાં જોખાં તપાસવાં એ જાપણું છામ છે, પણ તેટલેથી અટકી જઇએ તો એનું જ્ઞાન મેળવ્યાં છતાં આપણે કંઈ ફાયદો મેળવી શકીશું નહિ. અન્યાય, દુષ્ટતા, અલિમાન વગેરેથી શું પરિણામ આવે છે, અને જ્યાં એ ત્રણ વસ્તુ હોય છે ત્યાં કેવી ખરાબી થાય છે, એ જાણવાની પણ જરૂર છે. અને એ જાણેથી પણ બસ નથી, પણ જાણ્યા પછી એ પ્રમાણે વર્તવાનું છે. નીતિનો વિચાર તો આર્કિટેક્ટ (સ્થપતિ)ના નકશા જેવો છે. નકશો ઘર કેમ બાંધવું તે બતાવે છે, પણ જેમ ચણતર ન કર્યું હોય તો નકશો નકામો થઇ પડે છે તેમ નીતિના વિચાર પ્રમાણે આચરણ ન કર્યું હોય તો નીતિનો વિચાર નકામો થઇ પડે છે. ઘણા માણસો નીતિનાં વચ્ચનો યાદ કરે છે, તે વિષે ભાષણો કરે છે. પણ તે પ્રમાણે ચાલતા નથી, અને ચાલવા માગતા પણ નથી. કેટલાક વળી એમ માને છે કે નીતિના વિચારો આ લોકમાં નહિ પણ મરણ પછી પરલોકમાં અમલમાં લાવવાના છે. આ કંઈ વખાણવાલાયક વિચાર ગણાય જ નહિ. એક વિચારવાન માણસે કહું છે કે જો આપણે સંપૂર્ણ થવું જ હોય તો આજથી જ, ગમે તે દુઃખો સહન કરીને, નીતિ પ્રમાણે ચાલવું જોઇએ..

- મહાત્મા ગાંધીજી

(P.T.O)

[1]

પ્ર.૪ નીચે આપેલા પરિચેદનો સંક્ષેપ કરો

વિવિધ પ્રકારના ધર્મ પ્રવર્તનો અને સુધારણો કરતાં કેળવણીકારમાં વધુ ધીરજ હોય છે. કેળવણીકારનું મુખ્ય કામ દરેક માણસની અંદર રહેલા સર્જક-તત્ત્વ (Creative principle)ને સક્રિય બનાવવાનું છે. માણસને જીવનમાં અમૃત એક જાતની જ પરિસ્થિતિનો સામનો કરવાનો આવશે એવું નથી. માણસ જે કોઈ પરિસ્થિતિમાં મુકાય તેનો પોતે રચનાત્મક રીતે ઉપયોગ કરી શકે એવી સ્થિતિમાં એ હોવો જોઈએ. સાચો કેળવણીકાર કોઈ ચોક્કસ ઉકેલો હાથમાં પકડાવતો નથી, પણ ઉકેલ શોધવાની પ્રક્રિયા માણસમાં કામ કરતી થાય એમાં મદદરૂપ બને છે. અંગેજુ શબ્દ “એજ્યુકેશન” પાછળના લેટિન મૂળનો અને સંસ્કૃત પર્યાય વિનયનો અર્થી પણ માણસના ચૈતન્યને બહાર આણવું-પ્રેરવું એ જ છે. આ કેળવણીનો કીમિયો લગભગ માતા જેવો પ્રેમ અને ધીરજ જેનામાં હોય તેવો શિક્ષક અજમાવી શકે. જીવનના બધા પ્રક્રો જેમ અંતે કેળવણીના પ્રક્રો છે. તેમ કેળવણીનો પ્રક્ર એ છેવટે શિક્ષકનો પ્રક્ર છે.

પ્રશ્ન ૨. નીચેની ચાર ટૂંકનોધમાંથી કોઈપણ બે ટૂંકનોધના ઉત્તર આપો (30 ગુણ)

૧) નીચે આપેલા છંદના બંધારણ આપી ઉદાહરણ સહિત સમજાવો

૧. મંદાકાંતા ૨. પૃથ્વી ૩. ઝૂલણા

૨) નીચે આપેલા છંદના બંધારણ આપી ઉદાહરણ સહિત સમજાવો

૧. શાર્દૂલવિકીડિત ૨. શિખરણી ૩. દોહરો

૩) નીચે આપેલા અલંકારની વ્યાખ્યા આપી ઉદાહરણ સહિત સમજાવો

૧. ઉપમા ૨. ઉત્પ્રેક્ષા ૩. વર્ણાનુપ્રાસ

૪) નીચે આપેલા અલંકારની વ્યાખ્યા આપી ઉદાહરણ સહિત સમજાવો

૧. રૂપક ૨. દૃષ્ટાંત ૩. અંત્યાનુપ્રાસ